

Republika Slovenija

Svet za preventivo in vzgojo

v cestnem prometu Republike Slovenije

Trdinova 8, 1000 Ljubljana

**NACIONALNI PROGRAM
VARNOSTI CESTNEGA PROMETA
REPUBLIKE SLOVENIJE**

V SLOVENIJI JE OD LETA 1995

DO VKLJUČNO LETA 2000

V PROMETNIH NESREČAH

UMRLO 2120 LJUDI.

2120

V ISTEM OBDOBJU JE BILO ZARADI

POSLEDIC PROMETNIH NESREČ ZA

358 MILIJARD TOLARJEV

DRUŽBENE ŠKODE.

NE SMEMO DOPUSTITI,

DA KDORKOLI UMRE ZARADI POSLEDIC

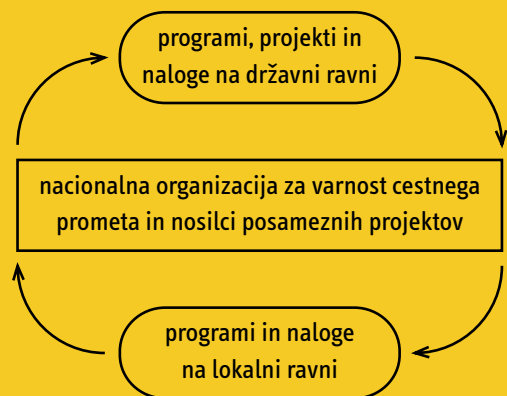
PROMETNIH NESREČ.

VSI SKUPAJ - ZA BOLJŠO PROMETNO VARNOST!

PROGRAM POTREBUJE ŠIROKO DRUŽBENO PODPORO.

Program se ob upoštevanju razmer in možnosti loteva osrednjih problemov prometne varnosti z različnih zornih kotov. Oblikovan je tako, da ustvarja pogoje, ki celotni družbi in posameznikom omogočajo vključitev v prizadevanja za zmanjšanje števila in posledic prometnih nesreč, saj lahko cilje dosežemo le ob najširši družbeni podpori.

Za strokovno izvajanje programa varnosti cestnega prometa pa mora vlada ustanoviti nacionalno organizacijo za varnost cestnega prometa, in sicer z reorganizacijo sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Ta nacionalna organizacija bo skrbela za koordinacijo izvajanja programov, razporejala sredstva, zbrana na podlagi programa, pomagala pri delu lokalnih odborov, sodelovala pri usklajevanju programov za reševanje problemov, ki presegajo lokalno raven, skrbela za promocijo programa itd.

V Sloveniji je prometna varnost že dalj časa pereč problem, ki izrazito zmanjšuje kakovost življenja. V državah Evropske unije je na primer leta 1995 umrlo 137 udeležencev v cestnem prometu na milijon prebivalcev, v slovenskem prostoru jih je v istem letu umrlo kar 208. V povprečju nastane v Sloveniji vsako leto zaradi posledic prometnih nesreč za 64 milijard tolarjev družbene škode.

Zadnja leta se stanje že nekoliko izboljšuje, toda za boljši učinek potrebujemo bolj načrtovano in usklajeno delo vseh institucij in tudi posameznikov, ki lahko k večji varnosti na slovenskih cestah kakorkoli pripomorejo. Zato je državni zbor Republike Slovenije na svoji 17. seji 19. junija 2002 sprejel zahteven in celosten Nacionalni program varnosti cestnega prometa, ki zahteva, da do leta 2005 glede na leto 1995 za 50 % zmanjšamo število mrtvih zaradi posledic prometnih nesreč. Program izpostavlja dve ključni problematiki prometne varnosti: hitrost in alkohol ter tri najbolj ogrožene skupine udeležencev v cestnem prometu: pešce, kolesarje in mlade voznike.

Cilj programa je zmanjšanje števila umrlih v cestnem prometu, vendar pa je poleg konkretnih številčnih ciljev enako pomembna tudi vzpostavitev sistematičnega, strokovnega, usklajenega in kontinuiranega dela na področju prometne varnosti v Republiki Sloveniji. To pa ni mogoče brez širše družbene podpore, sodelovanja in pobud, zato vam s to knjižico na kratko predstavljamo sam program in njegove cilje ter vas hkrati nagovarjamo k sodelovanju.

Le s skupnimi močmi bomo lahko zagotovili osnovo za dolgoročno izboljševanje varnosti cestnega prometa v Republiki Sloveniji.

dr. Rado Bohinc

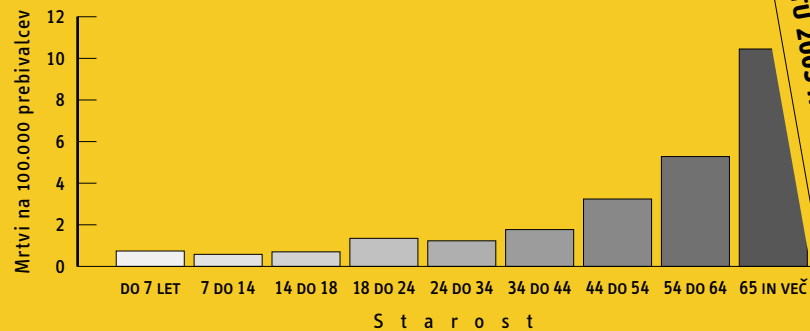
Minister za notranje zadeve,
predsednik Odbora nacionalnega
programa varnosti cestnega prometa

CILJ PROGRAMA: V LETU 2005 ŠTEVILNO MRTVIH NA SLOVENSkih CESTAH NE SME BITI VEČJE OD 210.

**OD LETA 1995 DO VKLJUČNO
LETA 2000 JE NA SLOVENSКИH CESTAH
UMRLO 374 PEŠCEV.**

CILJ PROGRAMA JE NE VEČ KOT 41 MRTVIH PEŠCEV V LETU 2005 IN MED NJIMI NIČ OTROK.

Pešci so žrtve nesreč zaradi neustreznega ravnanja voznikov, svojih napak in neustreznih površin za pešce. Med vzroki za nesreče, ki jih povzročijo vozniki, prevladujeta neustrezna hitrost in alkoholiziranost voznika. Vzrok velikega dela nesreč, ki jih povzročijo pešci v naseljih (50 %), je alkoholiziranost pešcev. Med pešči so zlasti ogroženi starejši od 65 let.

Slika 1: Ogroženost pešcev v prometu v obdobju 1995 - 2000

Posredni vzrok mnogih nesreč je neustrezna ureditev naselij, kjer ni varnih površin, urejenih prehodov za pešce in niso izvedeni ukrepi za umirjanje prometa.

Projekt in ključni ukrepi za doseg cilja programa: izgradnja prometne infrastrukture, ukrepi za umirjanje prometa, prometna vzgoja, preventivne in propagandne akcije, nadzor. Nosilec: ministrstvo, pristojno za promet.

**VLOGA LOKALNIH SKUPNOSTI IN
ČASOVNI POTEK IZVAJANJA PROGRAMA**

Pri dejavnostih s področja zagotavljanja varnosti cestnega prometa morajo aktivno sodelovati tudi lokalne skupnosti. Posamezna okolja namreč najboljše poznajo ljudje, ki tam živijo in delajo. Zato nagovarjamo vse lokalne skupnosti, da preučijo stanje v svoji okolici, pretehtajo možnosti za izboljšanje prometne varnosti ter oblikujejo svoje programe in predloge, kako izboljšati prometno varnost v svojem okolju. Lokalnim skupnostim tudi priporočamo, da se za izvajanje nalog ustrezno in strokovno organizirajo.

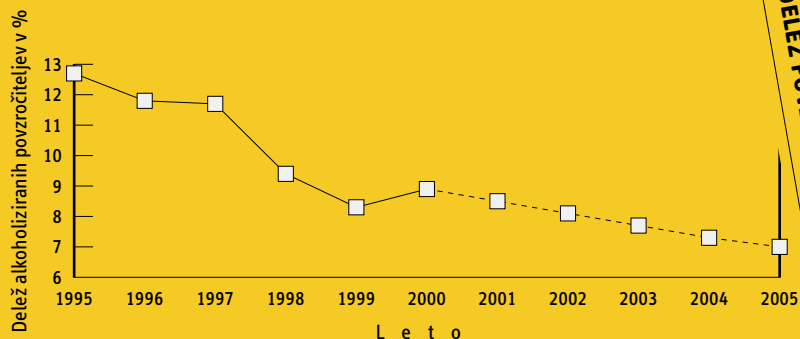
Program je v svojem strateškem delu razdeljen v dve časovni obdobji:

- * pripravljalo obdobje od začetka leta 2002 do konca leta 2003, v katerem se prične s projektnim delom
- * obdobje izvajanja konkretnih prometnovarnostnih ukrepov, ki bodo opredeljeni s pomočjo projektov od začetka leta 2004 naprej

	2002	2003	2004	2005
Sprejem programa		Dopolnitev programa z izvedbenimi načrti	Izvajanje, spremljanje, vrednotenje in popravki izvedbenih načrtov	
		Vzpostavitev pomembnih podatkovnih baz		
	Promocija programa in uresničevanje ciljev			
	Usposabljanje in izobraževanje načrtovalcev in izvajalcev programa ter udeležencev cestnega prometa			
		Priprava in izvajanje programov lokalnih skupnosti		

**SKORAJ VSAK TRETJI POVZROČITELJ
PROMETNE NESREČE S SMRTNIM IZIDOM
JE POD VPLIVOM ALKOHOLA NAD DOVOLJENO MEJO.**

Alkohol zmanjšuje zbranost, zmožnost zaznavanja dražljajev in odzivanja nanje ter povečuje število napak, ki jih voznik naredi med vožnjo. Hkrati pa povečuje zaupanje v lastne sposobnosti in v zmožnost obvladovanja situacije. Posledica je vožnja prek lastnih zmožnosti in zmožnosti vozila, ob čemer voznik ne upošteva prometnih razmer in drugih udeležencev v cestnem prometu.

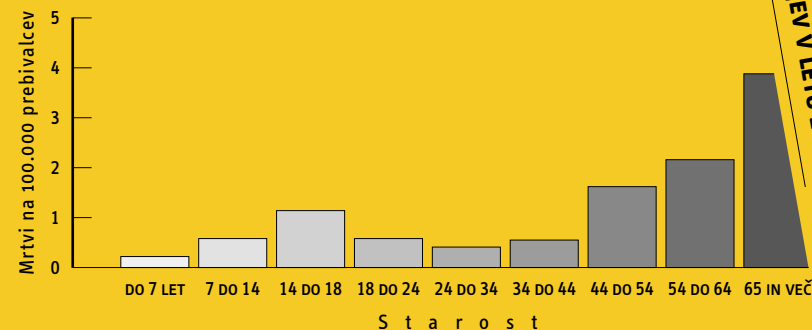
Slika 5: Delež alkoholiziranih povzročiteljev prometnih nesreč v obdobju 1995 - 2000 in predvideno zmanjšanje stopnje alkoholiziranosti do 2005

Voznik, ki vozi pod vplivom alkohola, je potencialna nevarnost za vse udeležence v cestnem prometu (tudi zase) in ima po statističnih podatkih kar nekajkrat večjo možnost za povzročitev prometne nesreče z najhujšimi posledicami kot drugi vozniki.

Projekt in ključni ukrepi za doseg cilja programa: izvajanje "alkoholne" politike, preventivne in propagandne akcije, nadzor. Nosilec: ministrstvo, pristojno za zdravje.

**OD LETA 1995 DO VKLJUČNO
LETA 2000 JE NA SLOVENSKIH CESTAH
UMRLO 155 KOLESARJEV.**

Podobno kot med pešci je tudi med kolesarji najbolj ogrožena starostna skupina nad 65 let. Kolesarji v tej starostni skupini povzročijo skoraj dve tretjini prometnih nesreč, ki so predvsem posledica slabših psihofizičnih sposobnosti.

Slika 2: Ogroženost kolesarjev v prometu v obdobju 1995 - 2000

Med mlajšimi žrtvami izstopa starostna skupina otrok med 14. in 18. letom. Številni kolesarji so žrtve prometnih nesreč zaradi nedograjenih in neurejenih kolesarskih stez, tako v naseljih kot tudi zunaj njih.

Projekt in ključni ukrepi za doseg cilja programa: izgradnja prometne infrastrukture, ukrepi za umirjanje prometa, prometna vzgoja v osnovni šoli, preventivne in propagandne akcije, spodbujanje uporabe čelade, nadzor. Nosilec: ministrstvo, pristojno za promet.

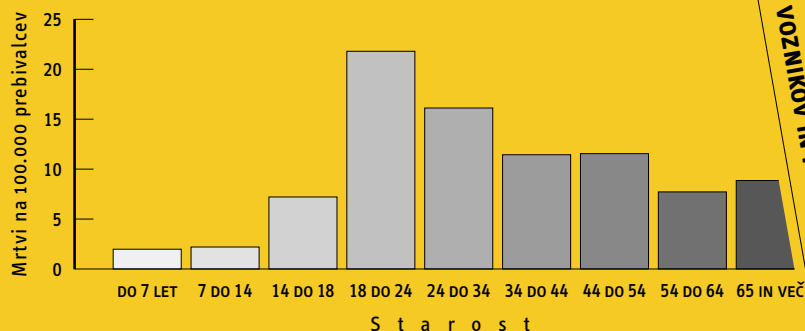
CILJ PROGRAMA JE DO KONCA LETA 2005 ZMANJŠATI DELEŽ POVZROČITELJEV PROMETNIH NESREČ POD VPLIVOM ALKOHOLA NA 7%.

CILJ PROGRAMA JE NE VEČ KOT 17 MRTVIH KOLESARJEV V LETU 2005.

**OD LETA 1995 DO VKLJUČNO LETA 2000 SO
BILI MLADI VOZNIKI ALI POTNIKI OD 18. DO
24. LETA STAROSTI VSAKA OSMA ŽRTEV
NA SLOVENSКИH CESTAH - UMRLO JIH JE 272**

CILJ PROGRAMA JE NE VEČ KOT 29 MRTVIH MLADIH VOZNIKOV IN POTNIKOV V LETU 2005.

Mladi vozniki so glede na udeležbo v prometu najpogostejši povzročitelji prometnih nesreč in skupaj s potniki v osebnih avtomobilih tudi najpogostejše žrtve.

Slika 3: Ogroženost voznikov in potnikov v osebnih avtomobilih v obdobju 1995 - 2000

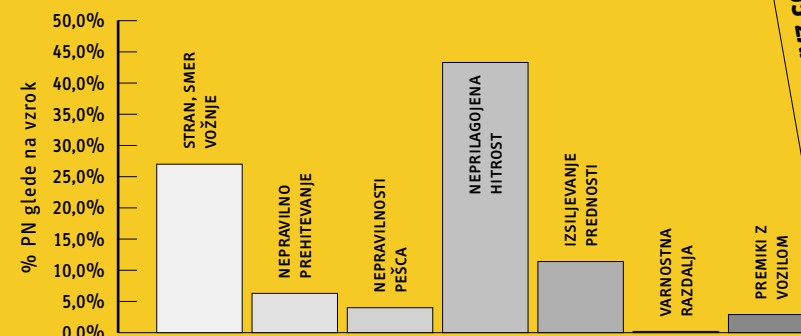
Mladi vozniki povzročijo 23 % vseh prometnih nesreč. Najpomembnejši vzroki nesreč, ki jih povzročijo, so: nepravilno prehitevanje, neprilagojena hitrost in alkohol.

Projekt in ključni ukrepi za doseg cilja programa: posodobitev izobraževanja voznikov, prometna vzgoja v osnovni in srednji šoli, preventivne in propagandne akcije, nadzor, pridobitev stadiona tehnične kulture. Nosilec: ministrstvo, pristojno za šolstvo in znanost.

**NEPRILAGOJENA HITROST JE VZROK
43 % PROMETNIH NESREČ S SMRTNIM
IZIDOM - OD LETA 1995 DO VKLJUČNO 2000
JE UMRLO 906 LJUDI.**

CILJ PROGRAMA JE NE VEČ KOT 83 MRTVIH V LETU 2005 ZARADI HITROSTI.

S hitrostjo so nedvomno povezani tudi nekateri drugi vzroki prometnih nesreč: prekratka varnostna razdalja, nepravilnosti pri prehitevanju, nepravilna stran in smer vožnje ter izsiljevanje prednosti. S podrobnejšo analizo omenjenih vzrokov prometnih nesreč pridemo do ugotovitve, da sta s hitrostjo povezani kar dve tretjini vseh prometnih nesreč.

Slika 4: Najpogostejši vzroki prometnih nesreč s smrtnim izidom v obdobju 1995 - 2000

Neprilagojena hitrost kot vzrok prometnih nesreč je evropski pojav, ki na lestvici vzrokov vodi že desetletja. Bistvo problema izhaja iz sodobnega načina življenja, polnega različnih ekonomskih in socialnih pritiskov.

Projekt in ključni ukrepi za doseg cilja programa: naprave in ukrepi za umirjanje prometa v naseljih in zunaj njih, preventivne in propagandne akcije, pridobitev stadiona tehnične kulture, nadzor. Nosilec: ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.